

METSÄTALOUS

Metsätien sulkeminen puomilla voi heikentää turvallisuutta. Osa puomeista on luvattomia.

SODANKYLÄ Metsäteillä käytetään yleisesti liikennöintiä rajoittavia puomeja, joita tiekunnat päätöksellään rakentavat. Puomien päätarkoituks on vähentää tien kulumista. Puomittamiseen liittyy myös haittoja ja suoranaisia riskejä, joita tiekunnat eivät välttämättä tiedosta. Merkittävin riski on henkilö- ja turvallisuu den heikkeneminen, joka konkretisoituu silloin, kun lukittu puomi estää hälytysajossa olevan ambulanssin kulun. Ambulanssissa ei välttämättä ole puomien murtamiseen tarkoitettuja työkaluja. ”Tämä voi aiheuttaa ensihoidolle helposti parinkymmenen minuutin viiveen potilaan luokse pääsemiseen”, kertoo Lapin pelastushelikopteri Aslakin pelastaja **Jarno Sukuvaara** Sodankylästä.

Pelastusyksikkö murtaa puomin Tulipalo tai maastopelastustehtävä ovat yleisimmät tapaukset, joissa metsätiestä joudutaan käyttämään. Pelastajat kohtaavat puomeja vuosittain. Pelastuslaitoksen hälytysyksiköille puomi on hidaste. Se kyetään murtamaan muutamassa minuutissa mukana olevien työkalujen avulla. ”Aslakin lääkäriautossa on pulttisakset ja sähköhydraulinen levitinleikkuri. Puomi katkaistaan, ellei lukkoa pystytä murtamaan”, Sukuvaara selvittää. Metsäteiden lisäksi puomeja on yleisesti käytössä muillakin yksityisillä teillä, kuten kesämökkiteillä. Ei ole tavatonta, että mökkilläinen lukitsee itsensä puomin sisälle. ”Asukas ottaa siinä kyllä melkoisen riskin”, Aslakin operatiivinen johtaja **Jyri Lilja** toteaa.

Puomeista häittää hakkuille Metsätien puomit estävät toi-

sinaan metsäkoneurakoitsijan työntekijöiden ja metsureiden pääsyn työkohteelle ja sieltä pois. Puomi voi olla auki tai valelukossa, kun työntekijät menevät hakkuutyömaalle. Vuoron päättyessä puomi saattaakin olla jo lukittu. ”Monesti konemiehet soittelevat iltaisin ja kyselevät, että mitä tehdään, kun puomi on lukossa”, metsäneuvoja **Pekka Kasurinen** Sodankylän metsänhoitoyhdistyksestä kertoo. Vaihtoehtoina ovat joko puomin avaimenhaltijan tavoittaminen tai puomin rikkominen. ”Huoltoautoissa on yleisavain, mutta sen käyttäminen tietää hitsaamista. Puomien sulkemista kelirikkoajien ulkopuolella tulisi harkita tarkoin.” Avaimen haltijan yhteystiedot olisi hyvä kertoa puomille sijoitettulla kyltillä. Tarvetta olisi myös kylteille, joilla kerrotaan puomin auki olemisen syy. ”On sattunut niinkin, että nuoret metsänistuttajat on lukittu puomin taakse kymmenien kilometrien taakse erämaahan.”

Osa puomeista luvattomia Yksitystielaki velvoittaa tiekuntaa tekemään puomista lupahakemuksen kunnalle ennen rakentamista. Luvituksen yhteydessä varmistetaan puomin turvallisuuteen liittyvät seikat, kuten sen malli ja ennakkomerkintä liikennemerkein. ”Suuri osa yksityisten puomista on luvattomia, eikä tieto niistä saavuta lupaviranomaista. Tien yli vedetyt kettinki- ja rautalankavirvelmat ovat erittäin vaarallisia ja ehdottomasti kiellettyjä”, Rovaniemen kaupungin metsätalousinsinööri **Kari Lukkarinen** kertoo. Rovaniemi ei valvo puomien luvannukaisuutta aktiivisesti. Lukkarisen mukaan lupia hakevat etenkin uudet tiekunnat, ja hakemukset koskevat uusia puomeja. ”Onnettomuustilanteissa syyllinen varmasti etsitään, jos puomi ei ole merkitty asianmukaisesti.”

KARI LINDHOLM

”Puomin lukko pystytään useimmiten katkaisemaan pulttisaksilla. Ambulanssissa näitä ei useinkaan ole”, pelastaja Jarno Sukuvaara kertoo.

Yksitystien puomista tulee varoittaa liikennemerkillä, jonka paikka on ennen puomia.

Puomi tarvitsee luvan kunnalta

ROVANIEMI Yksitystien osakkaat saavat kiel-tää ulkopuolisten liikennöinnin tiellään yksityistielain nojalla. Kiellon määrittämiseen tarvitaan tiekunnan yleisen kokouksen suostumus. Liikennöintikielto osoitetaan liikennemerkillä, jonka vaikutusta voidaan tarvittaessa testata puomilla. Lupa liikennemerkin ja puomin asentamiseen anotaan kunnalta, jossa tie sijaitsee. Kunta myöntää luvan käytännössä aina, koska sen epäminen vaatisi tieliikennelain tarkoittaman perusteen. Liikennöinnin estämisessä on muutamia aikarajoituksia. Jos kunta tai valtio avustaa yksityisen tien ylläpitoa, ei ulkopuolisten liikennöintiä saa kieltää aikana, jolloin avustusta maksetaan. Mikäli kunta tai valtio on avustanut tien perusrakennusta, täytyy ulkopuolisten liikennöintiä sallia kymmenen vuoden ajan avustuksen päättymisestä. ”Kunta voi myönnetystä avustuksesta huolimatta antaa tiekun-nalle luvan tien sulkemiseen, jos muusta kuin tieosakkaiden lii-kenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa”, Rovaniemen kaupungin lupainsinööri **Mikko Piippolainen** toteaa. Edellä mainitut säännökset eivät koske tilanteita, joissa met-säautotien osakkailla on myön-netty kestävän metsätalouden rahoituslain eli kemera n mukaista henkilökohtaista rahoitusta. ”Vanhan kemera n mukaista avustusta saanut metsäautotie voidaan sulkea tiekunnan yleisen kokouksen päätöksellä. Nykyisen kemera lain mukaista avustusta saanut metsätie voidaan sulkea vain lyhytaikaisesti”, Otso-met-säpalvelun tiimiesimies **Risto Juopperi** huomauttaa.

KARI LINDHOLM

Mustikkaa myytiin enemmän kuin koskaan

Marjayritykset ostivat metsä-marjoja paimioilta viime kesänä lähes 16,5 miljoonaa kiloa. Määrä on yli kuusi miljoonaa kiloa edellisvuotta suurempi. Mustikkaa ostettiin enemmän kuin koskaan. Ostomäärätiedot pohjaavat Arktiset Aromit ry:n jäsenilleen tekemään kyselyyn. Lukuun eivät sisälly torikau-paan osuus eivätkä paimioitten suoramyyntit ammattikeittäille ja kuluttajille. Metsämarjoista mustikan otot kasvoivat yli 7,6 miljoonaan kiloon. 1970-luvulta alkaneen tilastohistorian edellinen ennätys vuodelta 2012 rikkoutui lähes miljoonalla kilolla. Mustikan sato oli Etelä- ja Keski-Suomessa hyvä, joten yritysten kutsumat ulkomaiset marjanpaimijat saivat sitä hyvin talteen. Pohjois-Suomessa saatiin edellisvuotta selvästi heikompi sato. Mustikan ja siitä tehtyjen tuotteiden kysyntä on kansainvälisesti hyvä, ja yritykset ovat panostaneet sen ostoon. Puolukkaa ostettiin paimioilta runsaat 8,8 miljoonaa kiloa. Lisäystä edelliseen vuoteen oli lähes kuusi miljoonaa kiloa. Myös puolukan sato oli heikko Pohjois-Suomessa. Muita marjoja marjatukkurit ostivat alle 200 000 kiloa. Eniten ostettiin lakkaa, 120 000 kiloa, sitten karpalaa ja variksenmarjaa. Itä-Lapissa saatiin viime kesänä erittäin heikko lakkasato, kokonaisostot jäivät viime vuotta pienemmiksi. Myöskään variksenmarjaa yritykset eivät saaneet ostettua tarvetta vastaavasti. Puolukkaa on ostettu 1970-luvun lopulta alkaneen tilastohistorian aikana keskimäärin lähes viisi miljoonaa kiloa vuosittain. Viime kesän määriä nousee selvästi yli keskiarvon. Mustikan ostopäärien keskiarvo on sen sijaan ollut noin 2,4 miljoonaa kiloa. Viime kesän ostopääreit olivat siihen verrattuna lähes kolminkertaiset.

TERHI PAPE-MUSTONEN

Mustikasta saatiin huippusato viime syksynä.

Metsäkeskus kertoo hakkuuaikeet

Metsäkeskus alkaa julkaista viikoittain päivittyvää ennustetta markkinoille tulevista puumääristä. Se perustuu metsänkäyttöilmoituksiin. Ennuste hyödyntää metsävaratietoaineistoa, joka kattaa jo yli 10 miljoonaa hehtaaria eli lähes 75 prosenttia yksityismetsien pinta-alasta. ”Palvelu tarjoaa metsätalouden toimijoille erinomaisen välineen seurata puun tarjonnan kehitystä omalla toimin-

”Puomien sulkemista kelirikkoajien ulkopuolella kannattaa harkita tarkoin.”

PEKKA KASURINEN

Stora Enso kaipaa talvileimikoita

Stora Enson Pohjois-Suomen puunhankinta-alueelta kuuluu poikkeuksellisia uutisia. Yhtiöllä on pulaa tämän talven korjuuseen tulevista talvileimikoista. ”Näin myönteistä sanomaa emme ole saaneet metsänomistajille kertoa moneen vuoteen”, toteaa Stora Enson Pohjois-Suomen hankinta-alueen johtaja **Antti Partanen**. Yhtiön ostopöytäkirjassa ovat päätehakkuut ja järeät mäntyvaltaiset harvennuskoh-teet. Partasen mukaan yhtiö hankkii Pohjois-Suomesta Oulun ja Veitsiluodon tehtaiden ja sahan tarpeisiin sekä lukuisille ulkopuolisille sahoille yhteensä yli 3,5 miljoonaa kuutiota puuta vuodessa. Se tuo aluetaloudelle arviolta noin 200 miljoonaa euroa puukaupan tuloina ja yrittäjämaksuina vuosittain. ”Talvivarantoa on saatu kahdesta huonosta talvesta huolimatta purettua viime vuosina tehokkaasti”, kertoo operaatiopäällikkö **Hannu Kaattari**. Uusien talvileimikoiden puut voidaan korjata heti tänä talvena.

Kaattarin mukaan korjuussa on tällä hetkellä hyvä vauhti päällä, ja valtaosa alueen koneista on metsässä. Stora Enson korjuu- ja kuljetusketju työllistää Pohjois-Suomessa noin 400 henkilöä. **UPM: Hinnat laskevat** UPM kertoi pari viikkoa sitten nostavansa metsiensä käypää arvoa. Samalla yhtiö kuitenkin

Puun hinnat 5.10.-1.11.2015

Alue	Mäntytukki	Kuusitukki	Koivutukki	Mäntykuitu			Kuusikuitu	Koivukuitu
Euroa/m ³ (alv 0 %)								
■ Kantohinnat, päätehakkuut								
Etelä-Suomi	56,0 ↓	55,6 ↓	41,8 ⇄	16,8 ⇄	18,4 ↓	16,5 ↓		
Keski-Suomi	55,8 ↓	54,5 ↓	41,9 ↓	17,1 ↑	18,2 ↓	17,4 ↑		
Savo-Karjala	55,2 ↓	52,8 ↓	43,0 ⇄	16,9 ↓	16,8 ↓	17,0 ↓		
Kymi-Savo	57,1 ↓	55,3 ↓	45,0 ⇄	17,0 ↓	17,9 ↓	17,0 ↓		
Etelä-Pohjanmaa	57,0 ⇄	53,6 ↓	38,2	18,2 ↓	18,1 ⇄	17,8 ⇄		
Kainuu-Pohjanmaa	52,1 ↓	50,3 ↓	-	16,9 ↓	16,5 ↑	16,8 ↓		
Lappi	48,1 ↓	47,1 ⇄	-	17,2 ↓	16,4 ↑	16,9 ⇄		
Koko maa	55,3 ↓	54,3 ↓	43,3 ⇄	17,1 ↓	17,8 ↓	17,0 ↓		
■ Kantohinnat, harvennushakkuut paitsi ensiharvennukset								
Etelä-Suomi	48,3 ↓	48,3 ↓	37,1 ↑	15,1 ⇄	15,3 ↓	14,7 ⇄		
Keski-Suomi	47,4 ⇄	46,8 ↑	36,3 ↑	15,3 ⇄	15,2 ↑	14,6 ↑		
Savo-Karjala	45,9 ↓	44,3 ↓	36,1 ↓	14,1 ↓	14,1 ↓	14,2 ↓		
Kymi-Savo	48,8 ⇄	47,1 ⇄	38,4 ↑	15,1 ↓	15,2 ⇄	14,4 ↓		
Etelä-Pohjanmaa	46,1 ↓	44,7 ↓	-	14,9 ↓	14,7 ↑	14,5 ↓		
Kainuu-Pohjanmaa	44,8 ↓	43,0 ↓	-	13,3 ↓	12,1 ↓	12,5 ↓		
Lappi	44,6 ⇄	-	-	13,3 ↓	-	13,1 ⇄		
Koko maa	46,9 ⇄	46,3 ↓	37,0 ↑	14,5 ↓	14,9 ⇄	14,1 ↓		
■ Hankintahinnat, kaikki hakkuut								
Etelä-Suomi	59,4 ⇄	57,7 ⇄	44,9 ↑	28,8 ↓	30,8 ↓	28,3 ↓		
Keski-Suomi	56,5 ↓	54,6 ↓	47,8 ↑	28,5 ⇄	29,1 ↓	29,2 ↓		
Savo-Karjala	54,1 ↓	52,9 ⇄	44,3 ↓	27,6 ↓	27,8 ↓	30,0 ⇄		
Kymi-Savo	57,0 ↑	56,0 ↑	48,0 ↑	28,0 ↓	29,1 ↓	30,0 ↑		
Etelä-Pohjanmaa	54,2 ⇄	52,4 ⇄	-	28,5 ⇄	30,1 ↑	29,6 ⇄		
Kainuu-Pohjanmaa	54,8 ↑	52,1 ↓	-	26,3 ⇄	26,9 ↑	28,8 ⇄		
Lappi	55,8 ↑	-	-	26,3 ⇄	-	28,4 ⇄		
Koko maa	56,4 ⇄	55,3 ⇄	46,0 ↑	27,6 ↓	29,4 ↓	29,4 ⇄		

Hintojen muutos jaksolta 17.8.-13.9.2015: ↑ = noussut ↓ = laskenut ⇄ = pysynyt ennallaan (±1 %)

Hintojen muutos jaksolta 17.8.-13.9.2015: ↑ = noussut ↓ = laskenut ⇄ = pysynyt ennallaan (±1 %)

arvioi, että puun reaalihinnat laskevat pitkällä aikavälillä. Yhtiön tuloksen esitellyt toimitusjohtaja **Jussi Pesonen** myönsi, että hinta-arvio on herättänyt kysymyksiä. ”Kyse on hyvin pitkistä, jopa sadan vuoden päähän ulottuvasta ajasta. Lyhyellä aikavälillä tämä ei kerro mitään.”

UPM:n sijoitussuhdejohtaja **Mika Mikkola** selittää, että yhtiön odotus puun reaalihintojen laskusta liittyy puuston tasearvon laskentaan. ”Arvioimme puun reaalihintojen kehittyvän pitkällä aikavälillä yleistä inflaatiota maltillisemmin. Monien muidenkin hyödykkeiden hinnat

maailmalla ovat historiallisesti kehittyneet näin.”

Hintapaineet kuitupuussa Konsulttiyhtiö Pöyryn tuore selvitys pureutuu metsäteollisuuden uusien investointien puuraaka-ainehuoltoon. Kymmenen vuoden päähän ulottuvan ennusteen kantohintaodotusta ei

Kuusi- ja mäntykuitupuun hinnat ovat sulautumassa yhteen.

ole julkaistu, mutta muutoksen suunta on selvä. ”Käytön lisäys kohdistaa hintapaineet kuitupuuhun. Tukin hinnan nousua jarruttaa se, että hakkuiden painopiste siirtyy harvennusemetsiin”, kertoo johtaja **Petteri Pihlajamäki** Pöyryltä. Pihlajamäki ei halua luoda hintaodotuksia, joten hän ei paljasta, kuinka paljon kuitupuun hinnan arvioidaan nousevan seuraavan kymmenen vuoden aikana. Sen verran hän kuitenkin tarkentaa, että kuusi- ja mäntykuitupuun hinnat ovat sulautumassa yhteen, koska kuusi-kuitupuun tarve paperitehtailla vähenee. Mäntykuitupuun hinta ei ole toistaiseksi noussut, vaikka sen kysyntä on lisääntynyt. Se johtuu ylitarjonnasta. Pihlajamäen mukaan puunkäytön lisäys purkaa jatkossa ylitarjonnasta. Se näkyy myös kilpailuissa. Toisaalta teollisuus voi maksaa puusta paremmin, kun sivuvirtojen jalostus tehostuu. Myös Luonnonvarakeskus ja PTT odottavat lyhyemmissä ennusteissaan, että mäntykuitupuun hinta nousee, kun sen kysyntä kasvaa.

JARMO PALOKALLIO